

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE ÇEVRE ETİKETİ

ORHAN CEM SAVAŞ

TÜRKİYE ÇEVRE ETİKET SİSTEMİ

15.06.2023

Çevre Etiketi;

Çevre etiketi sistemimiz sürdürülebilir üretim ve tüketim uygulamaları noktasında bizler için önemli bir enstrümandır.

Bir ürünün veya hizmetin **çevresel açıdan tercih edilebilir** olduğunu gösteren bir belgedir.

Çevre etiketine sahip ürünler;

- Çevre ve İklim dostu,
- İnsan sağlığına zararlı etkiler barındırmayan,
- Geri dönüşümlü ambalaj kullanılan
- Döngüsel ekonomi ve Sıfır atık prensipleri doğrultusunda üretilen

ürünlerdir.

Bilindiđi zere;11 Aralık 2019’da Avrupa Yeşil Mutakabatının imzalanması ile başlayan ve Dünya’daki diğer gelişmiş, Dünya ekonomisini domine eden ülkelerin net sıfır emisyon hedeflerini ortaya koyması üzerine, ihracatta sürdürülebilir, düşük karbon ayak izi olan ve Döngüsel Ekonomi Sanayi Stratejisi kapsamında uyumlu ürünlerin tercihi ön plana çıkmaya başlamasıyla, çevresel sürdürülebilirliği olan ürünlerin katma değer i ihracatta daha iyi durumu gelmeye başlamıştır.

ÜRETİCİLER/HİZMET SAĞLAYICILAR İÇİN:

- Pazarın çevresel ve ekonomik yönden gelişmesine katkı sağlar.
- **Markalaşmayı ve bilinirliği teşvik eder.**
- Pazarın arz ve talebi üzerinde etki oluşturur.
- Çevresel iddiaların daha kolay takip edilebilmesini sağlar.
- ISO14024 Tip 1 Eko-Etiket Sistemi Doğrulama yapıldığı için Yeşil Aklama'nın yapılmadığının göstergesidir.

Sürdürülebilirlik ve Çevre Etiketi

Çevreye Faydaları

Çevresel açıdan
tercih edilir ürün

Daha az çevresel etki

Endüstriye Faydaları

Ürünlerinin
çevresel
özellikleri
hakkında bilgi

Markalaşma, talep
artışı

Tüketiciye Faydaları

Satın alma
tercihlerine
rehberlik

Çevre bilinci gelişmesi

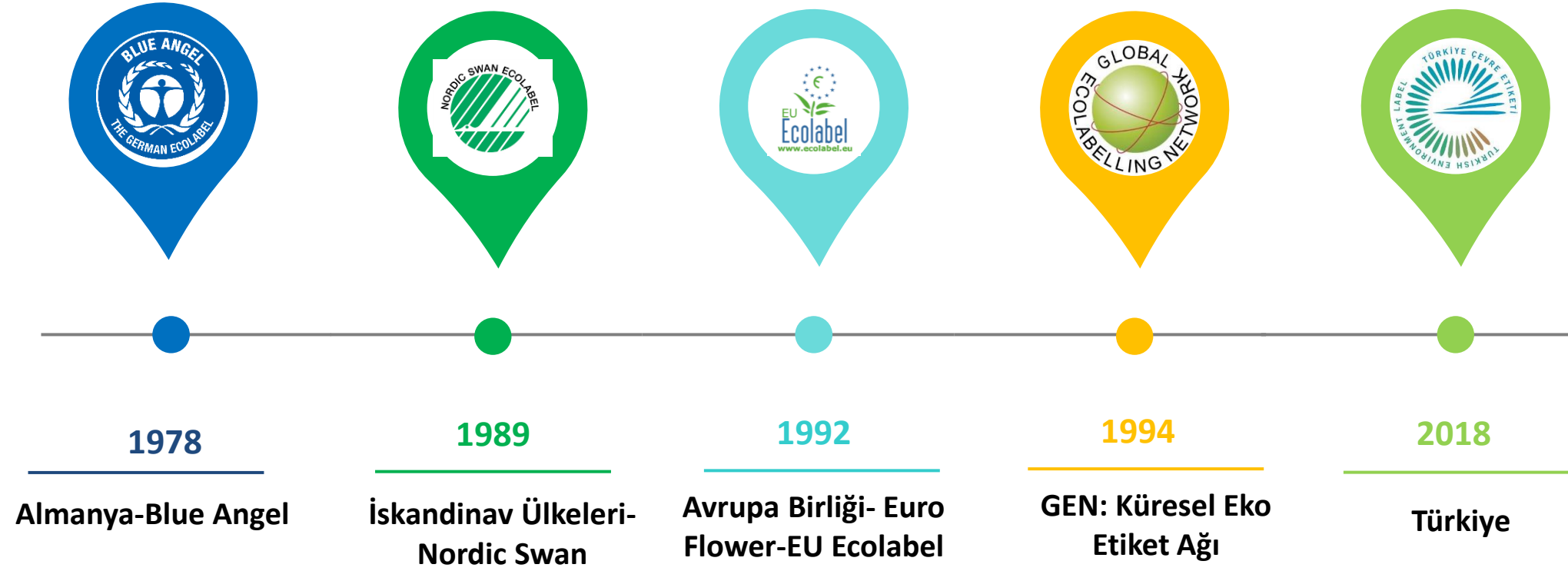
Devlete Faydaları

Etkili ve kullanımı
kolay bir araç

Çevre koruma
faaliyetlerine halkın
desteğinin sağlanması

Sürdürülebilirlik ve Çevre Etiketi

İklim Değişikliği ve Eko-etiketler

Enerji verimliliği yüksek binaların
retilmesi, eko-etiketlerin iklim
değişikliği ile mücadelede önemli
küresel rol oynayabileceği yerdir.

GEN; 2022. WHITE PAPER Ecolabels and their role in mitigating climate change.

Global Eco-labelling Network (GEN)

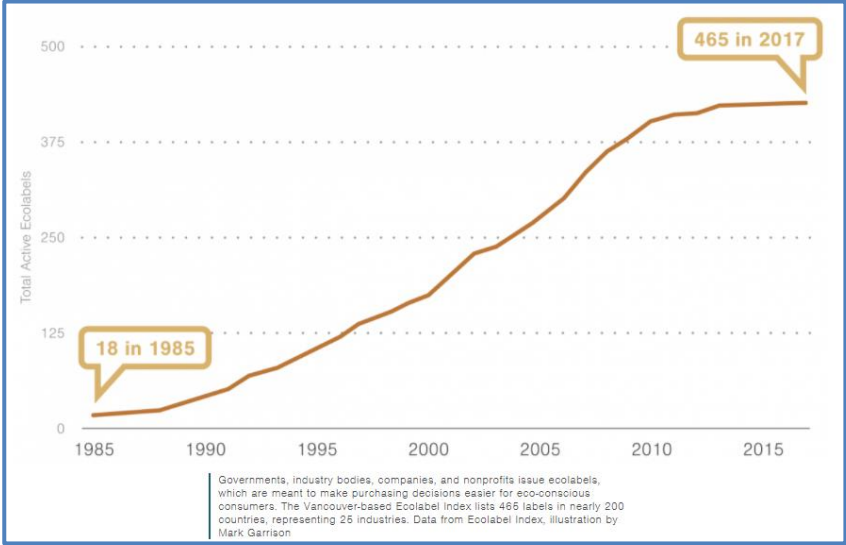
- Global Ecolabelling Network (GEN), önde gelen 33 eko-etiketleme kuruluşundan ve 5 eko-etiketleme destekçisinden oluşan kar amacı gütmeyen bir dernektir.
- 1994 yılında yeşil ürün ve hizmetlerin eko-etiketlenmesi yoluyla çevrenin korunmasına yardımcı olmak için kurulmuştur.
- GEN eko-etiket üyeleri, Tip 1 yaşam döngüsüne dayalı eko-etiketleme programları için ISO 14024 ilke ve prosedürlerini takip etmektedir.

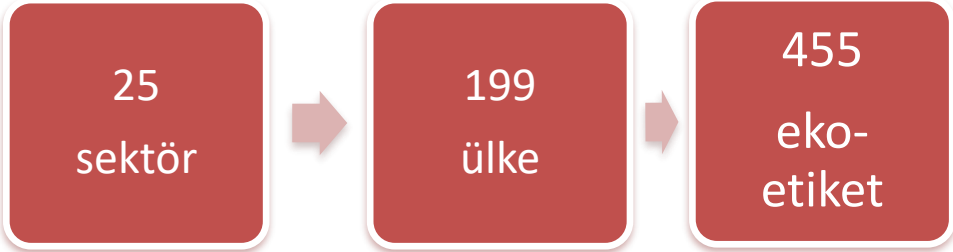
GLOBAL
ECOLABELLING
NETWORK

Sürdürülebilirlik ve Çevre Etiketi

<https://www.hakaimagazine.com/features/ecolabel-fable/>

Çevre Etiketi/Eko-Etiket Uygulamaları

- Çevresel performans sertifikasyonu
- Çevresel olarak tercih edilebilir olduğu kanıtlanmış ürünler
- Gönüllülük esaslı
- Yaşam döngüsü etkileri değerlendirilmeli; etiket kriterleri yaşam döngüsünün tüm aşamalarını kapsamalı

Sürdürülebilir Kent ve Topluluklar

						
Almanya-1978	Kanada-1988	Japonya-1989	Kuzey Avrupa Ülkeleri-1989	ABD-1989	Yeni Zelanda-1990	Hindistan-1991
						
Avusturya-1991	Singapur-1992	Fransa-1992	Hollanda-1992	Avrupa Birliği-1992	Güney Kore-1992	Tayvan-1992
						
İsveç-1992	İspanya-1993	Hırvatistan-1993	İsrail-1993	Brezilya-1993	Çin-1993	Çek Cumhuriyeti-1993
						
Katalonya-1994	Macaristan-1994	Tayland-1994	Slovakya-1996	Polonya-1998	Hong Kong-2000	Filipinler-2001
						
Avusturalya-2001	Rusya-2001	Ukrayna-2002	Tunus-2007	Malezya-2011		

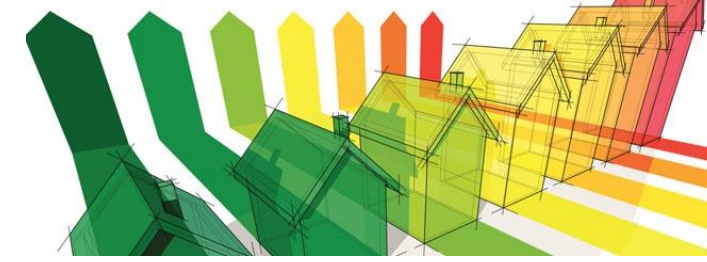
Türkiye Çevre Etiket Sistemi ile;

- Yaşam döngüsü analizi (Life Cycle Assessment) ile kriterlere **bilimsel** bir temel kazandırılır,
- Doğrulama ve değerlendirme mekanizması ile tüketicilere **güvenilir** bilgi sağlanır,
- Kriterler oluşturulurken sektör görüşleri alınarak **piyasa temelli** bir sistem oluşturulur,
- En önemlisi STK'lar, Odalar, Meslek Kuruluşları, Sektör temsilcileri ve Üniversiteler ile beraber hazırlandığı için **katılımcı** bir yapı benimsenmiştir.

TEMEL İLKELER

- ☐ Enerji verimliliği
- ☐ İklim değişikimine etkinin azaltılması
- ☐ Isı tasarrufu
- ☐ Su tasarrufu
- ☐ Doğal kaynak yönetimi
- ☐ İnsan sağlığının korunması
- ☐ Tehlikeli kimyasalların kullanımının kısıtlanması
- ☐ Atık su geri kazanımı
- ☐ Atık geri dönüşümü
- ☐ Döngüsel Ekonomi İlkelerine Uygunluk
- ☐ Biyoçeşitliliğin korunması
- ☐ Dayanıklılık
- ☐ Çevresel bilgede şeffaflık

Sürdürülebilirlik ve Çevre Etiketi

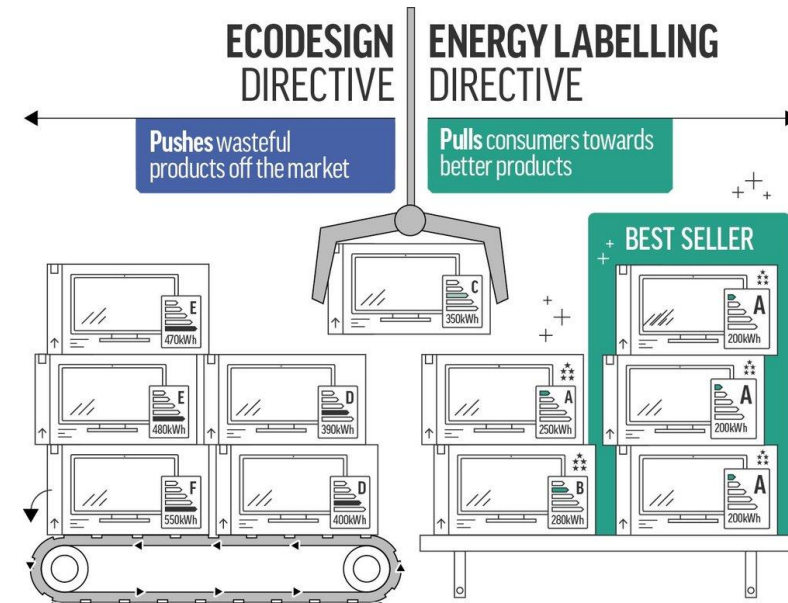
#PlasticsStrategy

Döngüsel ekonomiyi ve sürdürülebilir ürünlerin kullanımını teşvik eden politikalar, dijitalleşme ve yeşil dönüşümde rekabet gücünü geliştirmeyi amaçlayan Avrupa Yeşil Mutabakatı (2019) için kritik bir öneme sahiptir. Bu çerçevede, 10 Şubat 2021 tarihinde Avrupa Parlamentosu tarafından kabul edilen ve Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın en önemli bileşenlerinden biri olan Döngüsel Ekonomi Eylem Planı, ürünlerin tasarımı ile döngüsel ekonomi süreçlerinin desteklenmesi, sürdürülebilir tüketimin güçlendirilmesi ve ürünlerin daha dayanıklı olması amacını taşımaktadır.

Bunun yanında, Avrupa Komisyonu tarafından 30 Mart 2022 tarihinde Sürdürülebilir Ürünler İçin Eko-Tasarım Yönetmelik Tasarısı (Ecodesign for Sustainable Products-ESPR) yayımlanmıştır. ESPR, sadece enerji ile ilgili ürünleri kapsayan mevcut Eko-Tasarım Direktifi (2009) temel alınarak hazırlanmıştır, ancak ESPR'nin uygulanmaya başlanmasıyla birlikte Eko-Tasarım Direktifi'nden daha geniş bir ürün yelpazesi ile ürünlerin yaşam döngüsü boyunca çevresel etkilerinin azaltılması amaçlanmaktadır. ESPR, sürdürülebilir ürünlerin norm haline getirilmesi, dögüsel iş modellerinin güçlendirilmesi, Avrupa'nın kaynak bağımsızlığının desteklenmesi ve tüketicilerin bilgilendirilmesi konularını içermektedir. Eko-tasarım, belirli gereklilikleri kapsayacaktır ve gerektiğinde ilgili ürün gruplarının belirli özelliklerine göre uyarlanacaktır.

Eko-tasarım, belirli gereklilikleri kapsayacaktır ve gerektiğinde ilgili ürün gruplarının belirli özelliklerine göre uyarlanacaktır:

**Ürünün dayanıklılığı, yeniden kullanılabilirliği, iyileştirilebilirliği ve onarılabilirliği,
Ürünün döngüselliğini engelleyen maddelerin varlığı,
Enerji ve kaynak verimliliği,
Üründe bulunan geri dönüştürülmüş içerik,
Yeniden üretim ve geri dönüşüm,
Çevresel ayak izi,
Ürünle ilgili bilgi gereklilikleri.**

Eko-etiketler ve Yaşam Döngüsü Yaklaşımı

Yaşam döngüsü yaklaşımı;

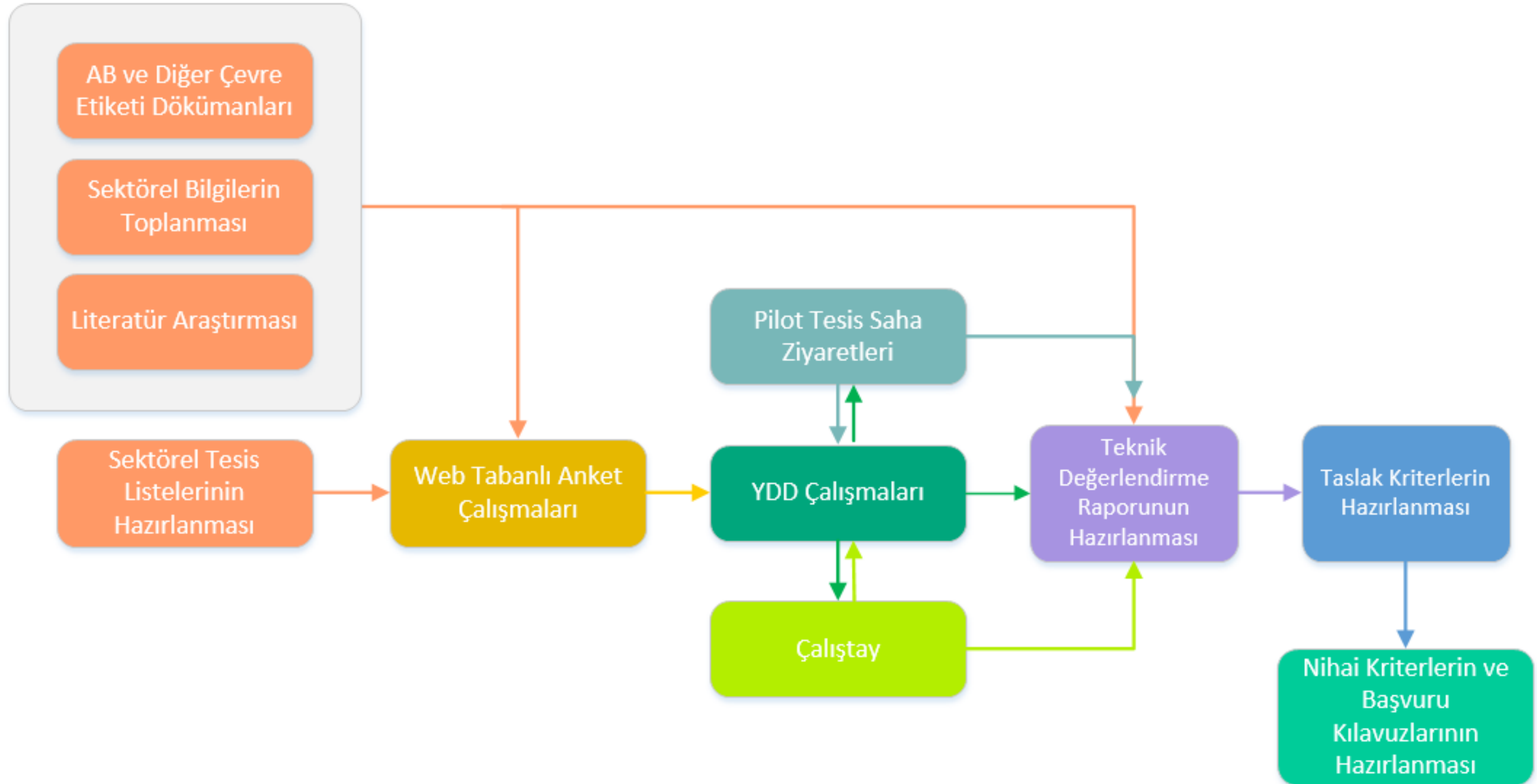
- İklim değişikliği
- Tehlikeli kimyasallar
- Kaynak verimliliği
- Ürün kalitesi ve uzun ömür
- Biyolojik çeşitlilik üzerindeki etkiler vb

Ürünün tüm yaşam
döngüsü
aşamalarında enerji
verimliliği ve enerji
kaynakları

TÇES Metodolojisi

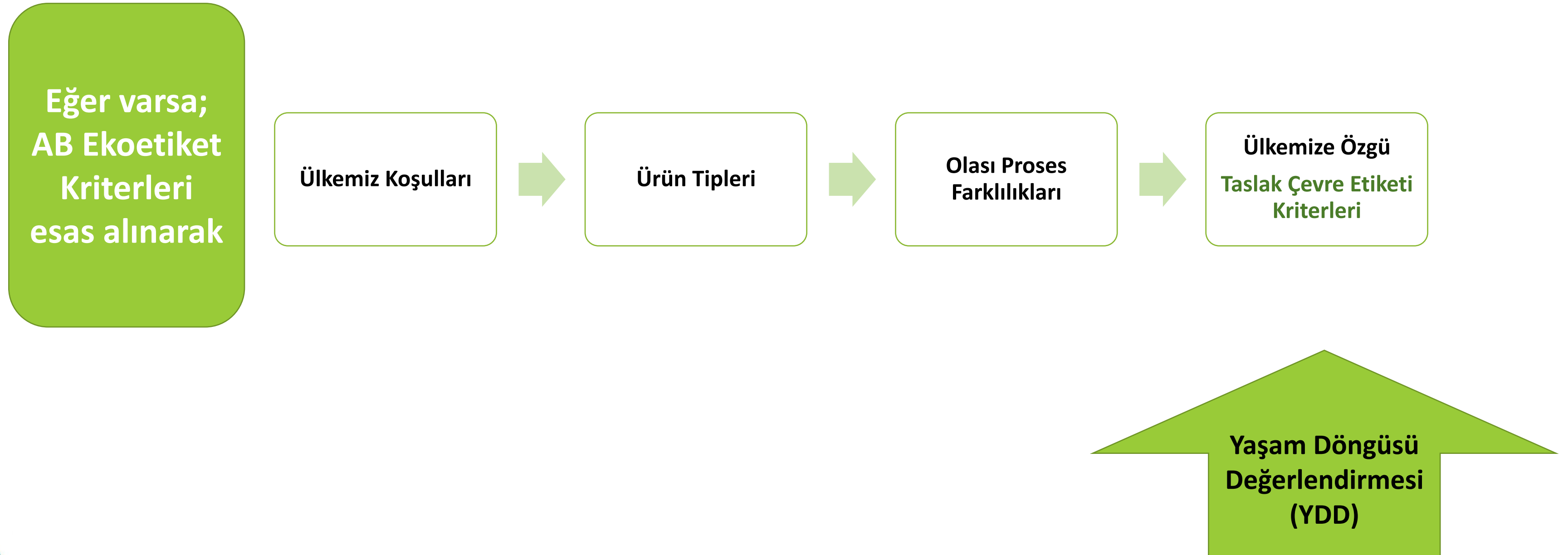
YDD Temelli Çevre Etiketi

- YDD, bir ürünün/sürecin muhtemel çevresel etkilerinin yaşam döngüsü boyunca (ham madde tedarikinden nihaî bertarafına kadar) değerlendirilmesi
- YDD temelli çevre etiketi, bir ürün veya hizmetin, kategorisine özgü bilimsel verilere dayalı olarak sertifikalandırıldığını gösterir.
- YDD temelli standartlar, birden fazla çevresel ve sağlık kriterini ele alır.

ÖZET - Çalışma Yaklaşımı

Her Ürün Grubu İçin;

- Bakanlık tarafından **Teknik İnceleme Komisyonu** oluşturulur.
- Ürün ve Üretici anketleri hazırlanır.
- Ürün ve Üretici anketleri ile ilgili ürün grubuna ilişkin **veri toplanır**.
- Yüzyüze ve/veya çevrimiçi tesis ziyaretleri yapılır.
- Literatür çalışması yapılır, **diğer** kriter seti örnekleri toplanır.
- Ürün grubunda yer alacak alt **ürün grupları belirlenir**.
- Toplanan veriler ile her alt ürün için (mümkünse) **YDD yapılarak**, çevresel açıdan en hassas süreçler belirlenir ve bu süreçlere ilişkin kriterler detaylı olarak çalışılır.
- **Taslak kriterler oluşturulur** ve Teknik İnceleme Komisyonu'na sunulur.
- **Teknik İnceleme Komisyonu'nda** taslak kriterler **tartışılır ve** taslak ürün/hizmet grubu kriterlerini içeren **teknik değerlendirme raporu hazırlanır**.
- Taslak kriterler hakkında görüşler alınır, alınan görüşler çerçevesinde **nihai kriter taslağı hazırlanarak Çevre Etiket Kurulu'na sunulur**.
- **Nihai taslak kriterler, Çevre Etiket Kurulu** tarafından değerlendirilerek uygun görülmesi halinde yayımlanmak üzere **Bakanlığa sunulur**.
- Ürün grubu için **başvuru kılavuzu** hazırlanır.

Sürdürülebilirlik ve Çevre Etiketi

12 SORUMLU ÜRETİM VE TÜKETİM

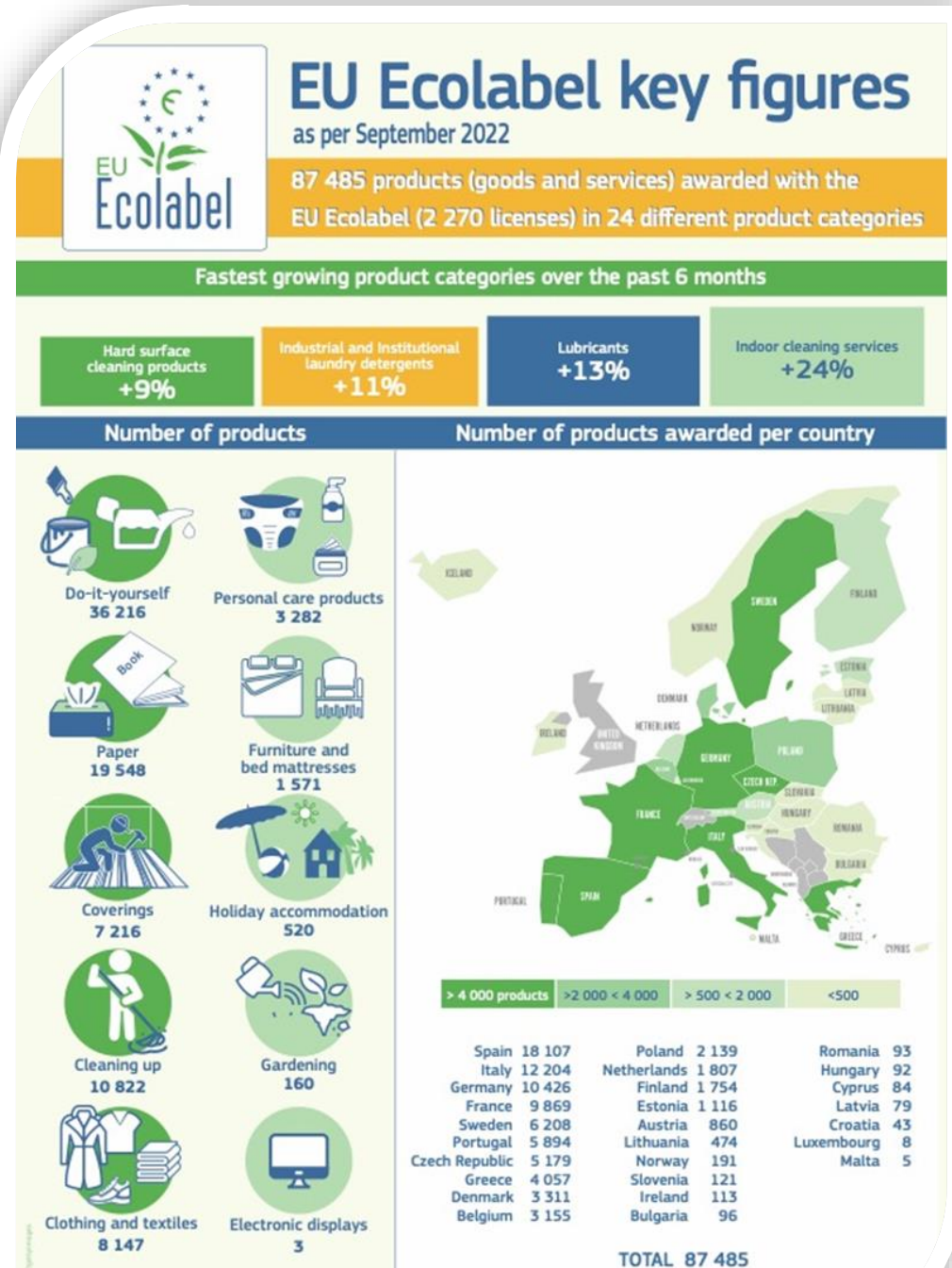
SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ

Sürdürülebilirlik ve Çevre Etiketi

AB’de Durum – Ülkelerarası Dağılım

- ✓ 24 farklı ürün grubunda yaklaşık 88.000 ürün
- ✓ 2270 etiket sahibi firma
- ✓ İlk 3 ülke: İspanya, İtalya ve Almanya
- ✓ İlk 4 ürün: Sert Yüzey temizleyiciler, çamaşır deterjanları, yağlar, iç ortam temizlik ürünleri
- ✓ Eco-label almış yüzey kaplama ürünü sayısı: 7216

Sürdürülebilirlik ve Çevre Etiketi

Son yıllarda dünyada hız kazanan yeşil dönüşüm politikaları, iklim değişikliğiyle bağlantılı politikaları uluslararası ekonomi ve ticaret gündeminin merkezine yerleştirdi.

AB'nin 11 Aralık 2019'da açıkladığı Avrupa Yeşil Mutabakatı kapsamında 2050 yılında karbon-nötr ilk kıta olma hedefini ortaya koyması bu politikalara ivme kazandırdı.

Yeşil yatırımların ülkemize çekilmesi ve ilgili tüm politika alanlarında yeşil dönüşümün desteklenmesini hedefleyen bir yol haritası niteliğindeki **Yeşil Mutabakat Eylem Planına** ilişkin Cumhurbaşkanlığı Genelgesi **16.07.2021 tarihli Resmi Gazete'de** yayımlandı.

9 ana başlık altında toplam 32 hedef ve 81 eylem

Ulusal Yeşil Mutakabat Eylem Planında Çevre Etiketi ile ilgili;

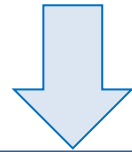
- **Türkiye Çevre Etiketi Sisteminin yaygınlaştırarak, AB Döngüsel Ekonomi Eylem Planı kapsamında uyum çalışmalarının yürütülmesi ve kriter sayısının artırılması,**
- **Türkiye Çevre Etiketi Sistemi yaygınlaştırılacak ve AB ile işbirliği olanakları araştırılacaktır.**
- **Çevre etiketi ve atık yönetimi konularında başta KOBİ'ler olmak üzere firmalara yönelik bilgilendirme faaliyetleri gerçekleştirilecektir.**

Sürdürülebilirlik ve Çevre Etiketi

“Avrupa Yeşil Mutabakatı”

- 2050'ye kadar net sera gazı emisyonlarının sıfırlanması
- Ekonomik büyümenin doğal kaynak kullanımından ayrıştırılması
- Hiçbir bölgenin geride bırakılmaması

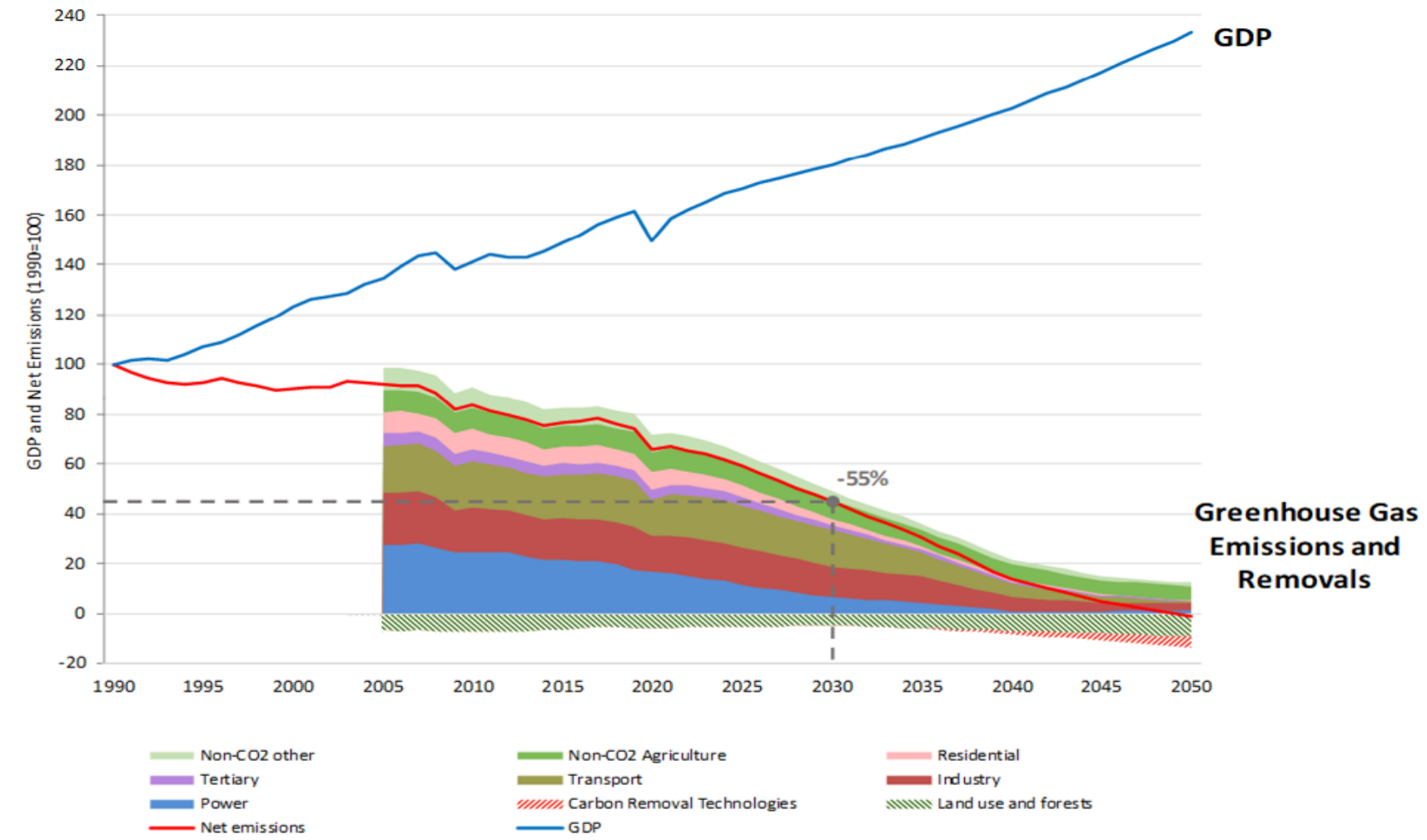
AB'yi; modern, kaynakları verimli kullanan ve rekabetçi bir ekonomiye dönüştürmek!

Vatandaşlarının ve gelecek nesillerin refah düzeyi ve sağlığını iyileştirmek

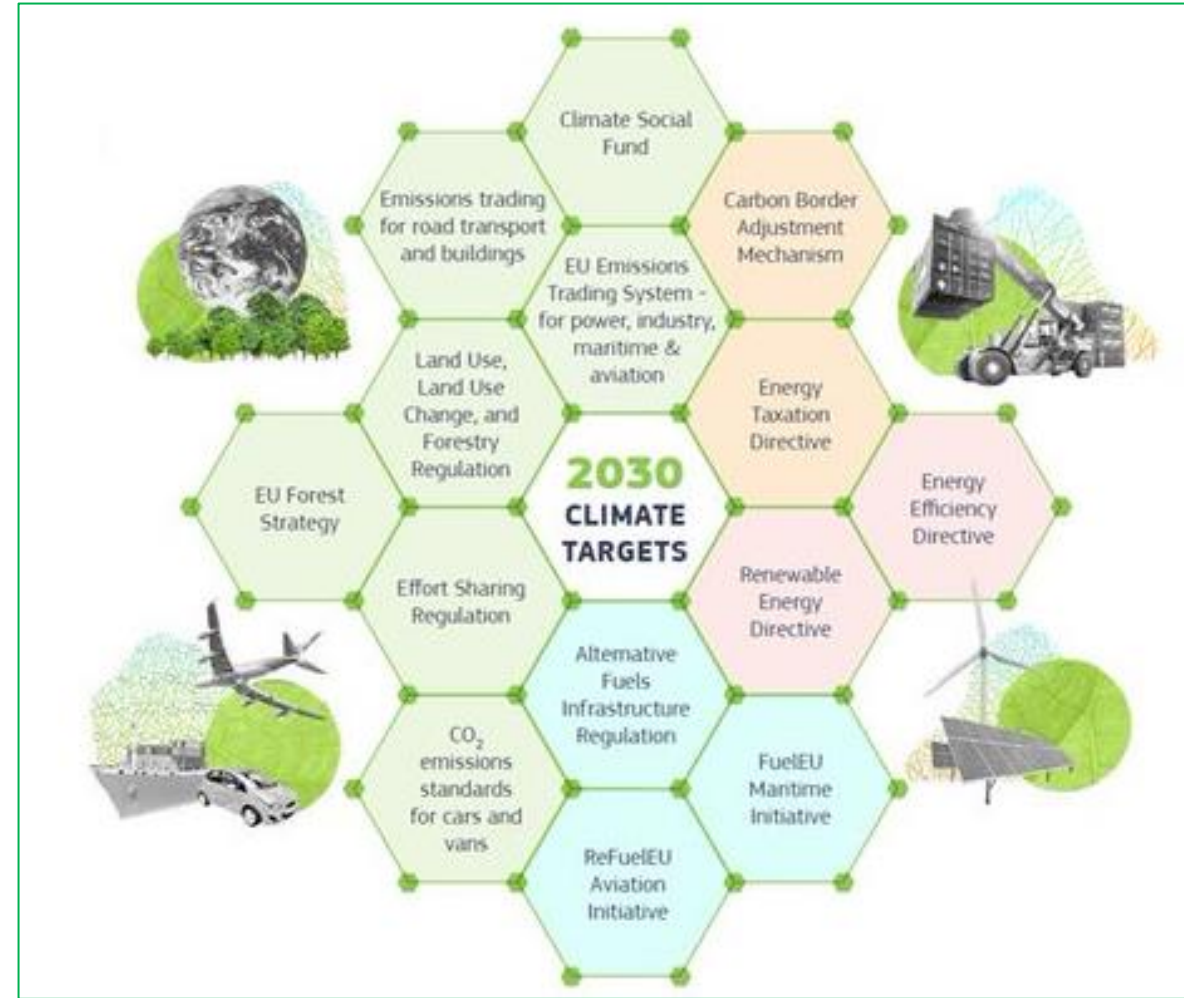
Sürdürülebilirlik ve Çevre Etiketi

“55’e Uyum Paketi”

“55’e Uyum Paketi”

- "55’e Uyum" paketi, AB'nin iklim ve enerji politikası çerçevesini, 2030 yılına kadar en az %55 net emisyon azaltım hedefiyle uyumlu bir düzine yasal düzenlemeden oluşan bir sepet!

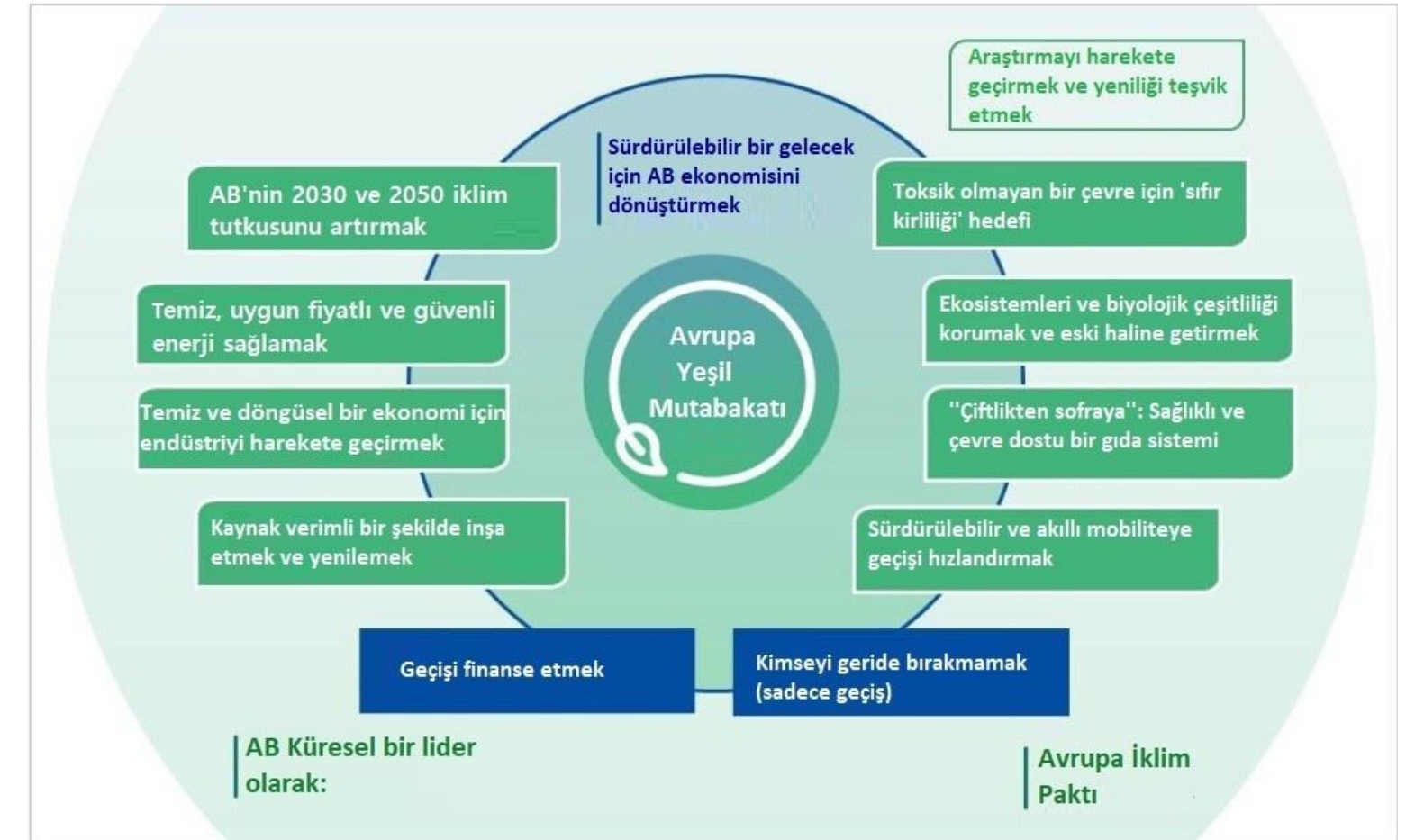

- Paket, mevcut mevzuatı (8 yasal düzenleme) güçlendirmekte ve bazı politika alanları ve ekonomik sektörlerde beş yeni girişim sunmaktadır:
 - İklim
 - Enerji ve yakıtlar
 - Ulaşım
 - Binalar
 - Arazi kullanımı ve ormancılık

Sürdürülebilirlik ve Çevre Etiketi

Enerji verimliliği yüksek binaların üretilmesi, eko-etiketlerin iklim değişikliği ile mücadelede önemli küresel rol oynayabileceği yerdur.

AB'nin dünyadaki ilk iklim nötr kıta olmaya yönelik dönüşüm hedefine yönelik bir master plan!

Proje Çalışmaları ile Eklenen Kriterler

1. Turistik Konaklama Hizmet Grubu	
2. Temizlik Kağıdı Ürün Grubu	←
3. Tekstil Ürün Grubu	←
4. Seramik Kaplama Ürün Grubu	←
5. Elde Yıkama Bulaşık Deterjanı Ürün Grubu	
6. Kişisel Bakım ve Kozmetik Ürün Grubu	
7. Çamaşır Deterjanı Ürün Grubu	
8. Bulaşık Makinesi Deterjanı Ürün Grubu	
9. Cam Ürün Grubu	

Sürdürülebilirlik ve Çevre Etiketi

1. Turistik Konaklama Hizmet Grubu	
2. Temizlik Kağıdı Ürün Grubu	
3. Tekstil Ürün Grubu	
4. Seramik Kaplama Ürün Grubu	
5. Elde Yıkama Bulaşık Deterjanı Ürün Grubu	
6. Kişisel Bakım ve Kozmetik Ürün Grubu	
7. Çamaşır Deterjanı Ürün Grubu	
8. Bulaşık Makinesi Deterjanı Ürün Grubu	
9. Cam Ürün Grubu	
10. Sert Yüzey Temizleyiciler Ürün Grubu	
11. Doğal Taş Ürün Grubu	
12. Mobilya Ürün Grubu	
13. Kişisel Hijyen Ürün Grubu	

Türkiye evre Etiket Sistemi'nin, **Küresel Eko Etiketleme Ağı'na (GEN, 1994) yeliđi Ekim 2022'de** kabul edilmiřtir.

Sürdürülebilirlik ve Çevre Etiketi

Türkiye Çevre Etiketi Siteminin uluslararası platformda tanınırlığını arttırmak, markalaşmasını sağlamak amacıyla Küresel Eko-Etiket Ağına(Global Eco-Labeling Network-GEN) tam üye olunmuştur.

Küresel Eko-Etiket Ağı, eko-etiketli ürünleri/hizmetleri destekleme, geliştirme ve teşvik etme amacıyla 1994 yılında kurulmuş kar amacı gütmeyen bir uluslararası kuruluştur. Kuruluşun 60 ülkeyi kapsayacak şekilde 38 üyesi bulunmaktadır.

